

THE ANGLICISM *STARTUP* FROM THE TRANSLATOR'S PERSPECTIVE

ANGLICIZMUS *STARTUP* V TRANSLATOLOGICKEJ PERSPEKTÍVE

DAGMAR VESELÁ

Univerzita Mateja Bela, Filozofická fakulta, Katedra romanistiky, Tajovského 40, 97401 Banská Bystrica, Slovensko
Email: dagmar.vesela@umb.sk

Abstract

This article focuses on loans from English which appear in specialized, creative-industry-related texts and are widely used in Slovak and Francophone language and cultural contexts. This is despite the continuous efforts of the *Délégation générale à la langue française et aux langues de France* to create original French terms using linguistic means characteristic of the French language. The author outlines a method of translating loan terms, particularly when translating from Slovak into French, and presents a terminological record for the loan word *startup*, including various possible equivalents of the term that take the language policy of the target language into account.

Keywords

startup, translation, creative industry, terminology record, language policy

---

Úvod

Kreatívny priemysel predstavuje jeden z dvoch sektorov tzv. *kreatívnej ekonomiky*, ktorej hlavnými zdrojmi bohatstva sú nápady, kreativita a inovácie. Tie sú rovnako dôležité aj pre druhý sektor – *kultúrny priemysel*. Obidva sektory *kreatívnej ekonomiky* na rozdiel od tzv. *znalostnej (poznatkovej) ekonomiky* síce ťažia z poznatkov a vedomostí, ale prím hrajú kreativita, talent a inovácie. Inými slovami, nestačí iba mať alebo nadobudnúť poznatky, treba ich vedieť aj vhodne využiť a kreatívnym, často inovatívnym spôsobom zhodnotiť. „Vzhľadom na to, že procesy a fungovanie *kreatívnej ekonomiky* sa značne líšia od tradične chápaných ekonomických procesov, hovorí sa čoraz častejšie o tzv. *kreatívnej ekológii*. Táto pozostáva z kreatívnych odvetví a jednotlivcov, komerčných aj neziskových (napr. umelecké organizácie), pričom spolu predstavujú významný prínos pre lokálne, regionálne a národné ekonomiky.“¹ So vznikom konceptu *kreatívnej ekonomiky*² ako špecifického segmentu procesov a podnikateľského prostredia súvisí celý rad novovzniknutých, ale aj častejšie používaných existujúcich odborných pomenovaní, ktoré svojou formálnou stránkou jasne prezrádzajú svoj anglofónny pôvod. To nepochybne súvisí so skutočnosťou, že aj samotný koncept *kreatívnej ekonomiky* sa zrodil v anglofónnom svete. Dostávame sa tak do kontaktu s anglicizmami, ktoré sa ako internacionalizmy v podobe výpožičiek udomácnujú v lexike iných jazykových spoločenstiev a tvoria súčasť ich odbornej vrstvy slovnej zásoby.

Napr. v rámci nových modelov organizácie práce typických pre *kreatívnu ekonomiku* a z nej vyplývajúcej infraštruktúry sa hovorí o tzv. *klasteringu* (z angl. *clustering*, jedna z najjednoduchších kreatívnych techník založená na asociáciách³ spojená s organizáciou práce v skupinách). V oblasti hudobného priemyslu⁴ sa so zrodom *kreatívnej ekonomiky* objavil celý rad *on-line servisov*, a tak sa stretávame s termínmi *streaming / streamingová*

---

¹ <https://profil.kultury.sk/sk/kreativny-priemysel/> (Citované 5.6.2023.)

² Za tvorcu tohto pojmu sa považuje John Howkins, ktorý ho prvýkrát použil v roku 2001 vo svojom diele *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*.

³ <https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/kreativni-techniky/clustering/> (Citované 5.6.2023.)

⁴ Členenie jednotlivých odvetví kreatívneho priemyslu, ako aj príklady použitých anglicizmov sme v rámci tohto príspevku čerpali zo štúdie zverejnenej na webovej stránke *Profil slovenskej kultúry* dostupnej na internete: <https://profil.kultury.sk/sk/odvetvia-kreativneho-priemyslu/> (Citované 5.6.2023.) Pri rešpektovaní rozdelenia z dielne Európskej komisie (pozri *Zelená kniha EK, Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu*, 2010) by sa žiadalo niektoré z uvedených oblastí začleniť do *kultúrneho priemyslu*. Týka sa to hudobného umenia, vydateľskej činnosti, remesiel, televíznej aj rozhlasovej tvorby. Otázkou členenia jednotlivých sektorov *kreatívnej ekonomiky* sa vzhľadom na zameranie nášho príspevku nebudeme podrobnejšie zaoberať, pričom vychádzame zo skutočnosti, že aj EK v konečnom dôsledku používa spoločné označenie *kultúrny a kreatívny priemysel (KKP)* vychádzajúc z rôznorodosti rozdelenia kreatívnych odvetví v jednotlivých štátoch.

služba (hudobná služba, pri ktorej si klient nesťahuje hudbu do digitálneho zariadenia, ale ju len počúva) alebo s hybridnou formou *download hudby* označujúcou sťahovanie hudby, či s adaptovaným prevzatým termínom *digitálna distribúcia*. V audiovizuálnej tvorbe sa ujal anglicizmus *benchmarking*. Termín sa predtým používal iba v podnikovej praxi. „Cieľom *benchmarkingu* nie je iba zistiť sledované parametre výrobkov alebo procesov v najlepších firmách alebo u konkurencie, ale pripraviť postup zlepšenia sa na túto úroveň.“⁵ V spojitosti s audiovizuálnou tvorbou sa v ére *kreatívnej ekonomiky* hovorí o *benchmarkingovej úlohe* RTVS, ktorá spočíva v pravidelnom referenčnom porovnávaní a vyhodnocovaní (*audite*), napr. sledovanosti. Pre oblasť vydavateľského priemyslu zahŕňajúceho vydávanie novín, časopisov a kníh sa stávajú bežnými anglicizmy *on-line publishing*, *on-line platforma* či *on-line reklama*. Dokonca aj v takej oblasti, ako sú umelecké, tradičné a ľudové remeslá, sa stretávame s anglicizmami. Azda najfrekvencovanejšími sú *hand-made produkcia*, hybridná forma *hand-made domáca výroba* či *hand-made boom*. Zo sféry dizajnu môžeme spomenúť proprium *Slovenské Design Centrum*, ktoré bolo neskôr premenované na *Slovenské centrum dizajnu*. Samotný termín *dizajn* má anglofónny pôvod a jeho súčasná pravopisná podoba vykazuje jasné známky ortografickej adaptácie. V rámci odevného a textilného dizajnu pôsobí na Slovensku od roku 2011 profesionálna nezisková organizácia *Slovak Fashion Council* na podporu slovenských módných a textilných dizajnérov a vyhlasuje súťaž s názvom *Best Fashion Talent*. Jej cieľom je objaviť „najväčší dizajnerský fashion talent roka“.⁶ Pohľad na výzvu k tejto súťaži hovorí v súvislosti s používaním anglicizmov sám za seba. Na ilustráciu uvádzame niekoľko úryvkov:

„Súťaž *BEST FASHION GRADUATE* organizovaná *Slovak Fashion Councilom* a *FRESH FASHION CONTEST* spadajúca pod podujatie *Fashion LIVE!* sa v roku 2022 po niekoľkých rokoch samostatného fungovania spojili. Vznikla tak jedna mienkotvorná súťaž s názvom *BEST FASHION TALENT* [...] *Deadline prihlášok je do 12.6.2023. Link na prihlásenie sa v rámci open callu nájdete vo forme registračného formuláru* [...]“ (Pozri odkaz pod čiarou číslo 6.)

Odvetvie reklamného priemyslu je zase naviazané na *PR agentúry* (z angl. *Public Relations*, agentúry majúce na starosti styk s verejnosťou), agentúry zamerané na *promotion* (propagáciu) a *eventový marketing*. V prípade kreatívnych odvetví v digitálnom prostredí (počítačové hry, *softvér*, *on-line marketing*) je odborná komunikácia nasýtená termínmi ako *používateľský interface* (používateľské rozhranie – časť počítačového programu, s ktorou používateľ aktívne komunikuje), *mobilný interface*, *distribúcia softvéru*, „*be first*“ (princíp neustálej inovácie), *full-servisová reklamná agentúra* (reklamná agentúra s komplexnými službami) atď.

Reakcie na takéto preberanie odborných termínov sa rôznia v závislosti od krajiny a jej jazykovej politiky, ktorej sa budeme venovať v prvej kapitole, pretože ju považujeme za jeden zo smerodajných faktorov pri voľbe prekladových ekvivalentov. V našom príspevku sa preto pokúsime predstaviť spôsob, ako pristupovať ku anglicizmom pri preklade zo slovenčiny do francúzštiny a využijeme na to aj metódu tvorby terminologických záznamov.

1 Jazyková politika ako zásadný faktor v procese prekladu

Kým na Slovensku žiadne zákonné ani iné prekážky nebránia prenikaniu anglicizmov do slovnej zásoby a ich spontánnemu zapájaniu do prehovorov, vo Francúzsku vznikajú na pravidelnej báze odporúčané francúzske termíny z dielne *Délégation générale à la langue française et aux langues de France*, ktorých úlohou je nahradiť používanie anglicizmov, prípadne slúžiť ako štylistický variant alebo obmena s cieľom variovať použité lexikálne prostriedky. Takéto termíny vytvorené z „domácich“ slovtvorných prostriedkov sú následne zverejňované v špecializovanej databáze *France Terme* a v *Journal Officiel* (Úradný vestník).

Nemožno poprieť, že na Slovensku sa vyskytli pokusy vytvárať domáce termíny na pomenovanie nových javov a skutočností v zmysle ponuky domáceho pendantu k výpožičkám z cudzích jazykov. Z materiálu vypracovaného *Ministerstvom kultúry SR* (MKSR) z roku 2001 pod názvom *Koncepcia starostlivosti o štátny jazyk Slovenskej republiky* zároveň vyplýva, že sa u nás pociťuje potreba budovať banku termínov a sprístupniť ju

⁵ Ján Košťuriak, 25.2.2017. *Benchmarking*. In IPA slovník. Dostupné na internete: <https://www.ipaslovakia.sk/clanok/benchmarking> (Citované 5.6.2023.)

⁶ Citované z výzvy *Slovak Fashion Councilu Open Call: Best Fashion Talent 2023*. Dostupné na internete: <https://slovakfashioncouncil.sk/sk/vzdelavanie/best-fashion-talent> (Citované 5.6.2023.)

⁷ Podľa pracovníkov *Ministerstva dopravy a výstavby SR*, ktorí vypracovali dokument *Mapovacia štúdia CR Slovenska* (2021, s. 13) sa *eventom* v kontexte cestovného ruchu rozumie „špeciálne podujatie alebo špeciálna udalosť, v rámci ktorých majú vybraní účastníci možnosť plnohodnotného prežívania danej skúsenosti priamo na mieste a ktoré možno využiť ako platformu na vzájomnú komunikáciu.“ Dostupné na internete: <file:///C:/Users/Dagmar%20Vesel%C3%A1/Downloads/Mapping%20Study%20of%20Tourism%20of%20The%20Slovak%20Republic%20-%20SK.pdf> (Citované 6.6.2023.)

v elektronickej podobe, ako aj zakladať nové terminologické komisie „na riešenie aktuálnych pomenovacích úloh“. V uvedenom materiáli z dielne MKSR sa tiež uvádza:

„Hoci slovenčina nekladie zákonné ani iné prekážky preberaniu internacionalizmov, v nových spoločensko-politických podmienkach po roku 1989 je veľmi aktuálna úloha vyrovnávať sa s dôsledkami anglicko-slovenských jazykových kontaktov. Nechceme tým popierať prvoradé miesto angličtiny v medzinárodnej komunikácii. Nemôžeme sa však ani uspokojiť s módnym mechanickým preberaním anglických termínov, ak máme vhodné slovenské termíny.“⁸

Špeciálne zameranie terminologických produktov na prevzaté termíny pôvodom z anglo-amerického alebo iného kultúrneho prostredia tak, ako je tomu v prípade databázy *France Terme* (čo predpokladá systematickú tvorbu nových slovenských pomenovaní), ale u nás nepozorujeme. Pokusy vytvárať ekvivalentné slovenské termíny sa navyše málokedy stretli s výraznejšou pozitívnou odozvou. Napr. synonymné termíny *priemyselné výtvarníctvo* a *priemyselné návrhárstvo* patriace do terminológie *kreatívneho priemyslu*, ktoré sú ekvivalentom anglicizmu *design*, výrazne zaostávajú, čo sa týka ich realizácie v rámci odbornej komunikácie. V konečnom dôsledku sú to odborníci z jednotlivých vedeckých a technických oblastí, ktorí sú rozhodujúcimi činiteľmi pri tvorbe alebo preberaní nových pomenovaní (termínov).

Situácia vo Francúzsku sa v tomto ohľade zásadne líši. Nielenže existuje inštitúcia reagujúca na prenikanie cudzích prvkov do lexiky francúzštiny a podporujúca tvorbu nových francúzskych termínov, ale ich používanie je zo strany štátnych úradníkov a vo verejnom styku povinné. Nariaďuje to známy zákon *Loi Toubon* zo 4. augusta 1994, ktorý explicitne vymedzuje aj to, ako sa má postupovať v prípade reklamných spotov a reklamy vo všeobecnosti, kde sa veľmi často využívajú rôzne slovné hračky inšpirované cudzími jazykmi a anglicizmami sa tam vôbec nešetří. Na základe zmienenej zákona sa musia všetky cudzie slová s výnimkou presného názvu výrobku alebo škály výrobkov preložiť s využitím francúzskych ekvivalentov, pričom sa nevyžaduje doslovný preklad. Preklad musí byť veľmi dobre viditeľný, preto sa vyžaduje, aby mal horizontálnu podobu, dostatočný kontrast s primeranou veľkosťou písma, ale zároveň musí byť zviditeľnený na dostatočne dlhú dobu v závislosti od použitého média.⁹

Hoci sme sa doteraz zmieňovali len o výpožičkách z anglofónneho prostredia, ktoré sa postupne zakoreňujú v odbornej vrstve slovnej zásoby slovenčiny a demonštrovali sme to na príkladoch anglicizmov realizujúcich sa v odbornej komunikácii v oblasti *kreatívneho priemyslu*, obdobná situácia v preberaní cudzích jazykových prvkov je aj vo Francúzsku, keďže ide zároveň o internacionalizmy. Z uvedených informácií zároveň vyplýva, že postoj k ich používaniu sa vo Francúzsku z dôvodu štátnej regulácie zásadne líši. Túto skutočnosť treba zohľadňovať v prekladateľskej praxi, a teda aj pri výučbe translatologických disciplín.

Vo všeobecnosti platí, že pri riešení otázky prekladu anglicizmov v zmysle ich ponechania alebo substitúcie domácim termínom (domácou analógiou) treba brať do úvahy osobné preferencie autora originálu, keďže prekladateľ má rešpektovať jeho idiolekt. V prípade umeleckého prekladu je možné, že autor použil cudzí termín zámerne a chcel tým lepšie dokresliť miestny kolorit príbehu. V odbornom preklade, na ktorý sa v našom príspevku zameriavame, sú pri voľbe prístupu ku anglicizmom rozhodujúce najmä faktory: charakter východiskového textu, cieľové publikum a v neposlednom rade aj jazyková politika naviazaná na cieľový jazyk.

Už sme sa zmieňovali o pravidlách platných pre reklamné texty vo Francúzsku, keď je možné použiť cudzie slová, avšak len vtedy, ak sú zároveň preložené do francúzštiny. V podmienkach Slovenska sa s anglicizmami v reklamách stretávame bežne. Pri preklade do slovenčiny, ak ide o propagačný materiál zameraný napr. na nejakú novinku zo sveta digitálnych technológií, prekladateľ ani nemusí príliš zvažovať, či použije anglicizmus, vzhľadom na skutočnosť, že o tento typ produktov sa zaujímajú predovšetkým mladšie generácie znalé angličtiny majúce k nej pozitívny vzťah. Navyše sa málokedy stáva, že by mal prekladateľ pri neologizmoch z oblasti nových technológií veľmi na výber. Pri preklade do francúzštiny je ale situácia diametrálne odlišná. Nielen pri reklamných textoch, ale aj pri všetkých ďalších materiáloch určených pre štátnu a verejnú správu, spotrebiteľa a pod. sa vyžaduje používanie francúzskych termínov, ktoré boli odporúčané ako náhrada za preniknuté anglicizmy. Z toho vyplýva, že prekladateľ si musí vždy overiť, či takéto termíny existujú a dôsledne ich pri vymedzenej skupine textov používať.

⁸ Dostupné na internete: <https://mkcsr.gov.sk/uploads/eb/2d/eb2d5622422505d3c1179644d8f36be02/priloha-2-koncepcia.pdf> (Citované 6.6.2023.)

⁹ Pozri ARPP, *Autorité de régulation professionnelle de la publicité*. 2018. Observatoire Publicité & Langue française 2018, s. 5. Dostupné na internete: <https://www.arpp.org/wp-content/uploads/2018/09/observatoire-publicite-C3%A9-langue-fran-C3%A7aise-2018.pdf> (Citované 6.6.2023.)

2 Anglicizmus *startup* vs. preklad

Pri pohľade na oblasť *kreatívnej ekonomiky* ako celku sa ukazuje, že pomerne frekventovaným cudzojazyčným termínom, ktorý nachádza svoje uplatnenie v rámci odbornej komunikácie naprieč celou škálou kreatívnych odvetví, je anglicizmus *startup* (z angl. *start*, štart, začínať a *up*, nahor, vysoko, ale aj špičkový). Slovenskému i frankofónnemu používateľovi jazyka neovládajúceho angličtinu chýba pri tomto prevzatí termínu významová priezračnosť (motivovanosť). Z tohto dôvodu sa môže veľmi ľahko stať, že použitie predmetnej výpožičky bude neadekvátne, o čom svedčí aj humorne ladený postreh zverejnený na českej internetovej stránke www.lupa.cz:

„*Poslední dobou se nám tu rozmáhá takové jedno slovíčko. Startup. Použít se dá libovolně, ať už chcete vyklidit garáž, spustit internetovou stránku s fotkami z dovolené nebo rozjet opravdu velký a zajímavý podnik. Význam slovíčka je široký, nejasný a možná brzy pro mnohé vzbuzující negativní emoce. [...] Bohužel pro mě nabývá slovo startup čím dál tím víc negativních kontur. Vystihuje [...] snilky, kteří ani neumějí v obchodě srozumitelně poprosit o rohlík, přesto si trůfnou prezentovat svoje ideje před investory. [...] Být investorem, tak se za chvíli otrávím a budu reagovat jenom na základní podněty. [...] Doufám, že se slovo startup nestane v budoucnosti slovem sprostým. Nebylo by se čemu divit, protože s tímto slovíčkem bude mít asi špatnou zkušenost čím dál tím víc lidí, a to nejen neúspěšných startupistů.*“ (Handl, 2011)

Svoju rolu v nesprávnom používaní predmetného termínu zohráva okrem neznanosti sémantického obsahu výpožičky aj jazykový snobizmus prameniaci z túžby získať akúsi domnelú prestíž používaním cudzích slov, aktuálne módnych anglicizmov. Ich využívanie v rámci vysoko odbornej komunikácie, kde sa predpokladá znalosť logického spektra pojmu označeného príslušným prevzatým termínom, naopak môže prispieť ku zrozumiteľnosti komunikácie medzi odborníkmi, najmä ak ide o neologizmy z cudzieho prostredia, pre ktoré zatiaľ neexistuje domáci ekvivalent, alebo ich v rámci autochtonizačných snáh existuje hneď niekoľko, čo môže viesť aj k sťaženiu komunikácie.

V prípade termínu *startup* sa v slovenských zdrojových textoch môžeme stretnúť hneď s tromi pravopisnými formami: *startup*, *start-up* a *start up*. To isté platí aj pre francúzštinu. Slovenský termín zatiaľ nemáme k dispozícii. Francúzština sa vďaka inštitucionálnym snahám a postojom zo strany legislatívy teší viacerým možnostiam substituovania predmetnej výpožičky, pričom najfrekventovanejší výskyt sa spája s ekvivalentom *jeune pousse*. V databáze *France Terme* je zadefinovaný ako „*jeune entreprise innovante et dynamique à croissance rapide*“.¹⁰ Kanadská databáza *Termium Plus* pripúšťa aj ekvivalentáciu pomocou termínov *jeune entreprise*, *entreprise en démarrage* a *entreprise en développement*.¹¹ Podľa skrátenej definície *Ministerstva financií SR* predstavujú *startupy*

„*novo založené podniky [...], ktoré sa snažia materializovať [...] určitú myšlienku do produktovej podoby, ktorej pridaná hodnota spočíva vo výnimočnosti na trhu a riešení problému, ktoré doposiaľ nebolo známe. Z dlhodobého hľadiska [...] sa ich produkty a služby začínú vyrábať vo veľkom rozsahu [...] alebo vykážu potenciál na rýchly ekonomický dopad.*“¹²

Ekvivalent *jeune pousse* vo svojej podstate predstavuje sémantický neologizmus vytvorený na princípe metafory, keď bola existujúca forma pomenúvajúca vo francúzštine iný denotát (*bourgeon*, púčik; *rejet*, výhonok; *germe*, klíček) použitá na označenie nového typu podniku využívajúcu podobnosť založenú na vlastnosti rýchleho rastu. Ako však ukázala prax, v priestore frankofónnej tlače sa ujmajú aj označenia, ktoré nie sú zmienené v žiadnej z renomovaných databáz, ale kontext, v ktorom boli použité, jasne napovedá, že ide o *startup*. Oprávnenosť ich použitia je podľa nás umožnená zreteľne čitateľnou a identifikovateľnou francúzskou formou a motivovanosťou odkazujúcou na ten istý denotát (*startup*). Takouto formou je aj označenie *pépite de la French Tech* a *nouvelle entreprise innovante*, ku ktorým sme sa dopracovali dôsledným vyhľadávaním príkladov použitia predmetného anglicizmu a odporúčaných francúzskych ekvivalentov v hodnoverných francúzskych zdrojoch pri tvorbe terminologického záznamu pre túto výpožičku (Tabuľka 1).

2.1 Terminologické záznamy (TZ) ako pomôcka pre prekladateľov a tlmočníkov

Nejeden prekladateľ či tlmočník siaha po terminologických databázach založených na tvorbe terminologických záznamov, ktoré často poskytujú viac cenných informácií ako terminologické slovníky.

¹⁰ <https://www.culture.fr/franceterme/terme/ECON373> (Citované 7.6.2023.) V preklade ide o „mladý inovatívny podnik s rýchlym potenciálom rastu“.

¹¹ <https://www.btb.termiumplus.gc.ca/tpv2alpha/alpha-eng.html?lang=eng&i=1&srchtxt=startup&codom2nd-wet=1#resultrecs> (Citované 7.6.2023.)

¹² <https://www.startup.sk/co-to-je-ten-startup/> (Citované 7.6.2023.)

Príkladom môže byť popri už zmieňovaných frankofónnych databázach aj *Slovenská terminologická databáza*, ktorou sme sa čiastočne inšpirovali pri tvorbe záznamov pre výpožičky z angličtiny, ktorej účelom bolo zozbierať informácie o existencii francúzskych ekvivalentov a o ich správnom používaní.

Tabuľka 1 Terminologický záznam pre výpožičku *startup*

TER/ENG	<i>Startup; start-up; start up</i> (z angl. <i>start</i> , démarrage a <i>up</i> , haut : <i>Larousse en ligne</i>)
TER/FR	Jeune pousse (recommandation officielle en France, terme privilégié au Québec)
SYN	1. Jeune entreprise (terme privilégié au Québec) 2. entreprise en démarrage (terme privilégié au Québec) 3. entreprise en développement (terme privilégié au Québec) 4. pépite de la French Tech (<i>Journal du Net</i>)
DOM	Économie créative / Kreativná ekonomika
NOTE/LANG	Si le terme anglais <i>startup</i> est utilisé, au pluriel on parlera <i>des startups</i> . En revanche, si la transcription francisée est utilisée, le terme reste invariable : <i>les start-up</i> .
SCE/NOTE/LANG	https://www.forbes.fr/entrepreneurs/les-25-termes-a-connaître-pour-lancer-sa-start-up/
CONT	La <i>startup</i> a déjà réalisé une première levée de 2,1 millions d'euros [...]. 2020 sera une année test pour la jeune pousse .
SCE/CONT	https://www.maddyness.com/2020/08/11/frenchtech-startups-suivre-2020
DEF (<i>jeune pousse</i>)	Jeune entreprise innovante et dynamique à croissance rapide.
SCE/DEF	France Terme, https://www.culture.fr/franceterme/terme/ECON373
NOTE/ENC ¹	Dans le monde des <i>startups</i> , le terme licorne est utilisé pour décrire une entreprise dont la valorisation est supérieure à 1 milliard de dollars. Le terme a été utilisé pour mettre l'accent sur la rareté de ces <i>startups</i> . Une licorne est une <i>startup</i> non cotée en bourse, valorisée à plus d'un milliard de dollars. Dans l'imaginaire collectif, la licorne est un animal féérique : un cheval blanc avec une corne sur le front.
SCE/NOTE/ENC ¹	https://www.licornesociety.com/startup-lists/licornes-francaises https://www.jaimelesstartups.fr/les-startups-licornes/
NOTE/ENC ²	Le terme anglo-saxon, scale-up , s'utilise de plus en plus dans le monde de la <i>start-up</i> . Il indique le changement d'échelle d'une <i>start-up</i> . Il correspond à un niveau intermédiaire entre la <i>start-up</i> et la licorne .
SCE/NOTE/ENC ²	https://infonet.fr/lexique/definition/scale-up/
CONT1	Vous venez de créer une nouvelle entreprise qui investit dans la recherche et le développement ? Connaissez-vous le statut de jeune entreprise innovante (JEI) ?
SCE/CONT/1	https://www.economie.gouv.fr/entreprises/statut-jeune-entreprise-innovante-jei-jeune-entreprise-universitaire-jeu
DEF1 (<i>jeune entreprise</i>)	Nouvelle entreprise qui investit dans la recherche et le développement.
SCE/DEF1	Service-Public.fr, site officiel de l'administration française https://www.service-public.fr/professionnels-entreprises/vosdroits/F31188
NOTE/ENC1a	En France on distingue deux formes de jeunes entreprises : jeune entreprise innovante (JEI) et jeune entreprise universitaire (JEU).

SCE/NOTE/ENC1a	Service-Public.fr, site officiel de l'administration française https://www.service-public.fr/professionnels-entreprises/vosdroits/F31188 , DV
NOTE/ENC1b	Le terme <i>start-up</i> est utilisé pour toutes les jeunes entreprises qui ont un potentiel de croissance rapide, quel que soit le secteur concerné (biotechnologie, numérique, environnement ...). Il s'ensuit que toutes les jeunes entreprises ne sont pas automatiquement des <i>start-up</i> .
SCE/NOTE/ENC1b	https://www.mbdconsulting.ch/publications/start-up-reussite , DV
CONT2	Si l'on apprécie particulièrement les anglicismes en France, il existe bien plusieurs manières de définir une <i>start-up</i> . On peut ainsi plus adroitement parler d'« entreprise en démarrage », de nouvelle entreprise innovante, voire de « jeune pousse ».
SCE/CONT2	https://clubentreprise.fr/entreprendre/comment-lancer-une-start-up-mieux-comprendre-la-start-up/
NOTE/LANG2	La forme « entreprise de démarrage » est également utilisée, mais la fréquence d'occurrences nettement plus faible et la qualité des sources suggèrent que cette forme pourrait être déconseillée.
SCE/NOTE/LANG2	DV
DEF2 (<i>entreprise en démarrage</i>)	Entreprise lancée depuis peu, qui est généralement innovante, dynamique et qui s'annonce prometteuse.
SCE/DEF2	Office québécois de la langue française https://gdt.oqlf.gouv.qc.ca/ficheOqlf.aspx?Id_Fiche=5107728
CONT3	En tant qu' entreprise en développement , vous devez combler rapidement et efficacement les lacunes de compétences internes, respecter les délais, être disponible.
SCE/CONT3	https://www.procontact-solutions.fr/externalisation-5-raisons-den-faire-une-valeur-ajoutee-pour-votre-entreprise-en-developpement/
DEF3 = NOTE (<i>entreprise en développement</i>)	Nous n'avons pas réussi à trouver une définition satisfaisante, ni des textes contenant un contexte utilisable pour la création d'une telle définition, ce qui est probablement lié au fait que « en développement » fait partie du spectre logique du concept relatif à la <i>startup</i> et donc de son contexte définitoire.
SCE/DEF3 = NOTE	DV
NOTE/ENC3	[...] une « <i>Start-up</i> » est simplement une petite entreprise en développement dont le potentiel de croissance est supérieure à la norme. Il s'ensuit que toutes les entreprises en développement ne sont pas automatiquement des <i>start-up</i> .
SCE/NOTE/ENC3	https://www.mbdconsulting.ch/publications/start-up-reussite , DV
CONT4	Le gouvernement a dévoilé les noms des 40 entreprises figurant dans le Next40, une sélection des pépites de la French Tech . [...] Elles seront la fierté internationale de la France. Cédric O, le secrétaire d'Etat chargé du Numérique vient de dévoiler la sélection des 40 <i>startups</i> qui bénéficieront du programme Next40.
SCE/CONT4	Tribuca.net https://tribuca.net/numerique_52622832-decouvrez-les-40-nouvelles-pepites-de-la-french-tech
DEF4	Entreprise de haute technologie qui en est à un stade de croissance avancée.

SCE/DEF4	https://www.lefigaro.fr/flash-eco/l-europe-lance-un-nouveau-fonds-d-investissement-pour-les-pepites-de-la-french-tech-20230213
EQ/SK	Startup / start-up / start up Pre termín licorne (z angl. <i>unicorn</i>): jednorožec Pre termín scale-up : scale-up

Zo záznamov v jednotlivých položkách TZ pre výpožičku *startup* je možné vyčítať viaceré dôležité informácie, napr. ohľadom pravopisnej formy výpožičky a jej používania v singulári a v pluráli vo francúzskych komunikátoch (jazyková poznámka NOTE/LANG), ďalej zosumarizované možnosti ekvivalentácie doplnené o vlastný výskum (TER/FR, SYN), ďalšie možnosti označovania *startups* v závislosti od ich hodnoty (úspešnosti na trhu) a štádia vývoja (encyklopedické poznámky NOTE/ENC¹ a NOTE/ENC²), keď sa forma *startup* stáva hyperonymom pre *licorne* a *scale-up*. Prinajmenšom takú istú dôležitosť majú informácie obsiahnuté v encyklopedických poznámkach NOTE/ENC1b a NOTE/ENC3, na základe ktorých sa dozvedáme, že nie každý podnik označený ako *jeune entreprise* alebo *entreprise en développement* je automaticky *startupom*, hoci v databáze *Termium Plus* sú tak prezentované. Na základe nášho výskumu sme dospeli k záveru, že k tomu, aby sme ich mohli považovať za rovnocenný, teda adekvátny ekvivalent pre *startup*, musia byť zároveň inovatívne a / alebo dynamické, a preto by formálna stránka termínu mala podľa nás obsahovať adjektívum *innovante* a / alebo *dynamique*, prípadne musí byť z kontextu jednoznačne jasné, že ide o *startup*. Rovnako zaujímavé pre nás bolo zistenie, že forma termínu *entreprise en développement* je veľmi ťažko dohľadateľná v spoľahlivých zdrojoch, aj v alternácii so *startupom*. Z tohto dôvodu sa nám nepodarilo nájsť vyhovujúcu definíciu pre dané označenie (neponúka ju ani samotná databáza *Termium Plus*). Zároveň však pripúšťame možnosť, že prekladové riešenie *entreprise en développement innovante* alebo *dynamique* by bolo vcelku prijateľné, keďže vystihuje podstatu *startupu*. Najväčšiu radosť nám prinieslo odhalenie vedúce ku ďalšej možnosti ekvivalentácie výpožičky *startup* pomocou viacslovného termínu *pépite de la French Tech*. Ako rozhodujúci sa v tomto prípade stal samotný kontext (CONT4) svedčiaci o jeho ekvivalentnosti, pretože odborník ho použil v alternácii so *startupom* a označil ním firmu z okruhu *French Tech*¹³ spájaného výlučne so *startups*. Z kontextu a lexikálneho významu pomenovania *pépite* zároveň zisťujeme, že by malo ísť o tie najlepšie *startups* z najlepších.¹⁴ Takéto riešenie je teda prijateľné len v špecifických prípadoch, keď chce používateľ jazyka vyjadriť výnimočnosť pomenúvaného javu.

Záver

Všetky anglicizmy uvedené v tomto príspevku, s výnimkou výpožičky *startup*, sme čerpali z jediného dokumentu – štúdie zverejnenej na webovej stránke *Profil slovenskej kultúry* zameranej na fungovanie jednotlivých odvetví *kreatívneho priemyslu* v podmienkach Slovenskej republiky. Domnievame sa, že aj napriek malému rozsahu (15 normostrán) tento dokument odráža trend používania anglicizmov v odbornej komunikácii zameranej na spomínanú oblasť, ktorá takto predstavuje studnicu exogénnych jazykových prvkov výrazným spôsobom obohacujúcich domácu slovnú zásobu v podobe výpožičiek. Tie môžu za istých okolností predstavovať prekladateľský problém, pokiaľ sa nezohľadnia parametre jazykovej politiky naviazanej na jazyk translátu. Na tento účel sa nám osvedčilo vytváranie terminologických záznamov umožňujúcich zhromaždiť cenné informácie ozrejmujuce používanie výpožičiek vo východiskovom aj cieľovom jazyku, ako aj zdokumentovať existenciu ekvivalentov vytvorených s cieľom ich náhrady, v súlade s jazykovou politikou, žánrovým charakterom východiskového textu a s ohľadom na cieľové publikum, ktorému je translát určený.

Literatúra

EURÓPSKA KOMISIA. 2010. *Zelená kniha. Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu*. KOM (2010) 183. [online] 2010. [cit. 2023-06-06] Dostupné na internete: <file:///C:/Users/dvesela/Downloads/zelen%C3%A1%20kniha%20->

¹³ *French Tech* je označenie „súboru aktérov z ekosystému francúzskych startupov vo Francúzsku a v zahraničí. Pod toto označenie spadajú všetky startupy a podnikatelia, ale tiež investori, inžinieri, dizajnéri, developeri, asociácie, verejné subjekty ..., ktoré podporujú rozvoj startupov.“ (Preklad autorka <https://www.glossaire-international.com/pages/tous-les-termes/french-tech.html>) (Citované 12.6.2023.)

¹⁴ Označenie *pépite* sa vo francúzštine používa v prenesenom význame na pomenovanie niečoho, čo priťahuje pozornosť vďaka výnimočnej kvalite. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/p%C3%A9p%C3%ADte/59355> V základnom význame vyjadruje malé množstvo rýdzeho zlata. <http://dictionnaire.lerobert.com/definition/pep%C3%ADte> (Citované 12.6.2023.)

[%20uvo%C4BEenie%20potenci%C3A1u%20kult%C3BArneho%20a%20kreat=C3%ADvneho-COM_2010_183_613524_SK_ACTE_1_f_1.pdf](#)

HANDL, J. 2011. *Startup jako zaklínadlo*. [online] 2011. [cit. 2023-06-06] Dostupné na internete: <https://www.lupa.cz/clanky/startup-jako-zaklinadlo/>

HOWKINS, J. 2001. *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. 1. vyd. London : Allen Lane, 2001. 263 s. ISBN 0-7139-9403-7.

JAUROVÁ, Z. 2012. Kreativný priemysel, čo to vlastne je? In *kød, konkrétne ø divadle*. 2012, roč. 6, č. 2, s. 22 – 23. [online] 2010. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete:

<https://www.culturenet.cz/coKmy4d994Swax/uploads/2014/12/Vypocet-ekonomickych-vplyvov-kulturneho-podujatia.pdf>

Kolektív. n. d. *Clustering*. KISK, kabinet informačných štúdií a knihovníctví. [online] n. d. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete: <https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/kreativni-technika/clustering>

Kolektív. n. d. *Definícia kreatívneho priemyslu*. Profil slovenskej kultúry. [online] n. d. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete: <https://profil.kultury.sk/sk/kreativny-priemysel>

Kolektív. 2001. *Koncepcia starostlivosti o štátny jazyk Slovenskej republiky*. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. [online] 2001. [cit. 2023-06-06] Dostupné na internete:

<https://mkcrsr.gov.sk/uploads/eb/2d/eb2d5622422505d3c179644d8f36be02/priloha-2-koncepcia.pdf>

Kolektív. n. d. *French Tech*. Le dico du commerce international. [online] n. d. [cit. 2023-06-12] Dostupné na internete: <https://www.glossaire-international.com/pages/tous-les-termes/french-tech.html>

Kolektív. 2021. *Mapovacia štúdia CR Slovenska*. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. [online] 2021. [cit. 2023-06-06] Dostupné na internete:

<file:///C:/Users/dvesela/Downloads/Mapping%20Study%20of%20Tourism=20of%20The%20Slovak%20Republic%20-%20SK.pdf>

Kolektív. n. d. *Odvetvia kreatívneho priemyslu*. Profil slovenskej kultúry. [online] n. d. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete: <https://profil.kultury.sk/sk/odvetvia-kreativneho-priemyslu/>

KOŠTURIAK, J. 2017. *Benchmarking*. IPA slovník. [online] 2017. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete: <https://www.ipaslovakia.sk/clanok/benchmarking>

Kolektív. 2023. *Open Call: Best Fashion Talent 2023*. Slovak Fashion Council. [online] 2023. [cit. 2023-06-05] Dostupné na internete: <https://slovakfashioncouncil.sk/sk/vzdelavanie/best-fashion-talent>

Kolektív. 2018. *Observatoire. Publicité & Langue française 2018*. ARPP, autorité de régulation professionnelle de la publicité. [online] 2018. [cit. 2023-06-06] Dostupné na internete: <https://www.arpp.org/wp-content/uploads/2018/09/Observatoire-Publicit%C3%A9-langue-fran%C3%A7aise-2018.pdf>

Kolektív. n. d. *Pépite*. Larousse, dictionnaire en ligne. [online] n. d. [cit. 2023-06-12] Dostupné na internete: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/p%C3%A9pite/59355>

Kolektív. n. d. *Pépite*. Le Robert, dictionnaire en ligne. [online] n. d. [cit. 2023-06-12] Dostupné na internete: <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/pepite>